

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Detaljplan för Bo 1:51 m.fl. delar av Bo och Lännersta, Boovägen, Kaptensvägen, Kaptensstigen m.fl. i Nacka kommun

Upprättad på Planenheten i november 2005

SAMMANFATTNING

Miljökonsekvensbeskrivningen syftar till att beskriva effekterna för miljö-, hälso- och naturresursfrågorna av ett **utbyggnadsförslag**.

Möjligheterna att bibehålla väsentliga delar av den vackra landskapsbilden bedöms som goda, då planbestämmelser införts för att i möjligaste mån minska negativ påverkan på landskapsbilden. Bl.a. har bestämmelser om kulturskydd av byggnader, dagvattenhantering och skydd av värdefull mark och vegetation införts. Placeringen och utformningen av framtida tillkommande byggnader har likaså detaljstuderats och reglerats i planen. Hit hör också materialval och takvinklar.

Bullervärden inom planområdet kommer att understiga de i översiktsplanen angivna riktvärdena för buller.

Luftkvaliteten i området är godtagbar, då beräkningar visar att halterna av föroreningar som är skadliga för hälsan understiger de värden som anges i miljökvalitetsnormerna.

Miljökonsekvensbeskrivningen visar att möjligheterna att styra utvecklingen i riktning mot uthållighet är begränsad. Planförslaget lägger dock inga hinder för en uthållig utveckling.

Fastighetsägarnas möjlighet och vilja i bygg- och brukarskedet till miljöanpassning blir avgörande för slutresultatet.

Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan.

BAKGRUND

Från den 21 juli 2004 gäller nya bestämmelser i plan- och bygglagen (PBL) och i miljöbalken (MB) med anledning av EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG). Då infördes nya krav på miljöbedömningar för översikts- och detaljplaner. Kriterier för att bedöma om en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan anges i EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG) bilaga II samt i PBL 5 kap.18 §.

En behovsbedömning av detaljplanen för Bo 1:51 m.fl. har utförts för att avgöra om genomförandet av planen kan anses utgöra en betydande miljöpåverkan. Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivningen för Bo 1:51 m.fl. är därmed inte upprättad enligt plan- och bygglagens formella krav enl. 5 kap.18 § utan följer ett beslut som Nacka kommunfullmäktige fattat 1990 om att miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) ska tas fram vid planläggning.

Vi har valt att i miljökonsekvensbeskrivningen tydligt lyfta fram det begränsade antalet miljökonsekvenser vilka är relevanta i detta fall. Arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har pågått parallellt med framtagandet av detaljplanen för Bo 1:51 m.fl.

Miljökonsekvensbeskrivningen syftar till att beskriva effekterna för miljö-, hälso- och naturresursfrågorna av ett **utbyggnadsförslag** samt att åstadkomma ett bättre beslutsunderlag.

Planering och byggande i Sverige skall ske utifrån ett hållbart perspektiv och planprojekt skall prövas mot uppställda miljömål, miljö kvalitetsnormer och riktvärden; kommunala, regionala och nationella. De kommunala underlagen utgörs av Översiktsplanen (ÖP) från 2002 samt kommunens övergripande mål som är relevanta i sammanhanget vilka är – ”God livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling” samt ”Trygg och säker”.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram av biolog Birgitta Held-Paulie, ingenjör Per Johnsson, kommunantikvarie Gisela Tibblin och landskapsarkitekt Åsa Wilke.

KONSEKVENSER PÅ MILJÖ OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

LANDSKAPSBILD OCH KULTURMILJÖ

Kommunala mål – Översiktsplanen 2002

- Planeringen ska främja att landskapets struktur bevaras och att kulturmiljöerna skyddas. Förändringar av den fysiska miljön ska förstärka dess identitet och särprägel. Landskapsbilden ska alltid beaktas vid förändringar och ingå som en bedömningsgrund i miljökonsekvensanalyserna.
- Samhällsplaneringen ska präglas av en helhetssyn där de kulturella resurserna och de estetiska aspekterna beaktas. Planeringen ska främja att landskapets struktur bevaras och att kulturmiljöerna skyddas.
- Kommunens skiftande kulturmiljöer skall tydliggöras och förstärkas genom en god anpassning av den nya bebyggelsen.
- Nacka ska ytterligare utvecklas som en bra kommun att bo i. Den gröna karaktären ska bibehållas liksom variationen och de olika områdenas särart. Nya bostäder skall i första hand byggas i tidigare industriområden.

Nuläge

Planområdet uppvisar två skilda landskapskaraktärer. I öster finns en öppen dalgång, där Boo Gård och dess tidigare ekonomibyggnader, ligger glest placerade med öppna vyer över sluttningar och dal. Trädgårdskaraktären är påtaglig med inslag av lera i jordlagret. Ett rikt folkliv finns kring badplats, båtklubb och servering.

I väster är landskapsbilden mer sluten med barrdominerad skog och kraftigt bruten topografi. Jordlagren är tunna och domineras av morän. Berg i dagen finns på höjder och sluttningar. Vägarna slingrar efter de naturliga höjdförutsättningarna. Vid släntfoten, mot Knapens Hål, finns flackare partier av varierande bredd. Här är trädgårdskaraktären mer påtaglig och husen och trädgårdsanläggningarna ligger tydligt riktade mot sundet.

Planområdet ingår i ett större område som i Nacka kommuns kulturminnesvårdsprogram betecknas som en **närmiljö**, d v s *ett område som särskilt ingående belyser viktiga delar av kommunens historia*. Två vikingatida gravfält vid Kaptensvägen vittnar om att här funnits kontinuerlig bosättning i minst 1100 år.

Boo gård finns omskriven redan 1282 och var den rikaste och mäktigaste av Ormingelandets gårdar. Den nuvarande herrgårdsanläggningen uppfördes på 1720-talet efter ritningar av den dåvarande ägaren Nicodemus Tessin d y. Herrgårdsanläggningen är sedan 1987 byggnadsminne. Det är kulturmiljön kring Boo herrgård med kapell, park och byggnader som sätter sin prägel på större delen

av planområdet. I herrgårdens närmiljö finns ett antal äldre byggnader som tillhör eller tillhört gården. Hit hör en f.d. Trädgårdsmästarebostaden, f.d. tvättstugan, f.d. statarbostaden m.fl. byggnader. Av stor betydelse för bevarandet av kulturmiljön är de båda de "tullhusen" samt den gamla fiskestugan till Boo fiskeläge

Vid 1900-talets början och framåt började mark styckas av för villa - och sommarstugebebyggelse och inom området finns flera välbevarade och kulturhistoriskt intressanta villor och f. d sommarvillor. Mycket på grund av bebyggelsens långsamma framväxt är den sin helhet harmoniskt utformad och väl anpassad till landskapsbilden

Av stor betydelse för kulturmiljön är den historiska mittaxeln som leder ned från herrgården till ångbåtsbryggan. Denna har med åren dock förlorat sin tydlighet, träd har inte återplanterats och riktningen har förskjutits.

Utbyggnadsförslaget

En konsekvens av planförslaget blir en viss förtätning av området, eftersom det inom området finns ett flertal fastigheter som i dagsläget ej är bebyggda. Dessa får enligt planförslaget byggrätter och kommer i framtiden förmodligen att bebyggas. Likaså ger planförslaget rätt till ett fåtal styckningar, vilket likaså medför större täthet. Då endast ett fåtal fastigheter är av den storleken att de kommer ifråga för styckning bibehålls fastighetsstrukturen och därmed landskapsbildens huvudsakliga karaktär. De nya byggrätterna placeras också in med hänsyn till kultur- och naturmiljö.

Kulturhistoriskt värdefulla eller intressanta byggnader och anläggningar värnas genom skydds- eller varsamhetsbestämmelser.

Vägarnas sträckningar kommer att bevaras i nuvarande lägen och den historiskt viktiga mittaxeln från herrgården ner till ångbåtsbryggan kommer att förstärkas genom att en trädkantad gångväg placeras i dess ursprungliga riktning.

Befintliga grönområden bevaras.

Mark- och vegetationsskydd införs i känsliga landskapsavsnitt så att vackra solitärträd och hållmarker skyddas från fällning och sprängning.

Slutsats: Områdets landskapsbild kommer till stora delar att kunna bevaras eftersom planbestämmelser införs som skyddar värdefull mark och vegetation. Likaså kommer vägarna att behålla sin nuvarande sträckning och herrgårdens historiska mittaxel kommer genom planförslaget att bli tydligare.

Områdets kulturvärden bevaras i sin helhet. Konsekvenserna av tillkommande byggrätter mildras då dessa anpassas till terrängen och till den omgivande miljön. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader/anläggningar skyddas med planbestämmelser.

STRANDSKYDD

Strandskydd gäller 100 meter från strandlinjen inom hela planområdet. En majoritet av fastigheterna inom strandskyddsområdet är redan bebyggda sedan mycket lång tid tillbaka. Fastigheterna utgörs till övervägande del av större fastigheter med ianspråktagen tomtmark. För en del fastigheter har dispens från strandskyddet medgivits för såväl bryggor som hus. För delar av bebyggelseområdet är strandkontakten bruten genom den barriär som befintliga vägar utgör. Planbestämmelser finns till skydd för värdefull vegetation inom kvartersmark. Strandskydd fortsätter att gälla inom de delar av strandskyddsområdet som i planförslaget redovisas som allmän plats naturområde. Kommunen har tagit hänsyn till den värdefulla naturmiljön och strandskyddsintresset vid utformning och avgränsning av bebyggelseförslaget. Särskilda skäl bedöms föreligga för upphävande av strandskyddet. Kommunen kommer att tillskriva länsstyrelsen och begära ett upphävande av strandskyddet inom kvartersmark samt med WB betecknat vattenområde för mindre bryggor.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Naturen inom området är mycket omväxlande, då området består av såväl ett dalstråk med lerinslag i jordmånen som bergsbranter och hållmarker med tunna moränjordar. Av stort värde för växt- och djurlivet är de förhållandevis begränsat exploaterade stora tomterna. På många ställen finns orörda barrskogsområden och även inslag av magnifika ekar och tallar på öppen tomtmark. Den i bebyggda områden ovanliga brynvegetationen med slån, nypon och andra bärande arter finns representerad i kanten mellan dalgång och skogsmark.

Inom området är inte några sällsynta växt- och djurarter kända. Rådjur och hare trivs på de stora och lummiga tomterna, liksom många fågelarter. Gamla ädellövträd och tallar är utmärkta miljöer för insektslivet. Likaså innehåller strandlinjen sina speciella biotoper och arter och inom strandzonen finns såväl öppna gräsmarker som tätare buskage.

För att många växt- och djurarter skall kunna fortplanta sig, krävs att de olika lokalerna/ biotoperna har kontakt med varandra. I Bo uppnås denna kontakt genom att tomterna är så stora, att ett rikt biologiskt liv kan existera och ha ett genetiskt utbyte, trots att området är exploaterat.

De mycket torra markerna med tunna jordlager som förekommer inom området är ekologiskt känsliga. Små förändringar i vattentillgången kan åstadkomma stora vegetationsförändringar. De torra hållmarkerna med sina tunna jordlager är också känsliga för försurning och slitage.

Utbyggnadsförslaget

Inga kända lokaler för utrotningshotade växt- eller djurarter tas i anspråk.

Naturmarkspartier med såväl torr hållmarkstallskog som fuktigare barrskog samt strandzoner säkerställs som naturmark i plan.

Tomterna kommer även i framtiden att vara stora och viktiga träd och hållmarker skyddas i planen från fällning och sprängning. På detta sätt skapas förutsättningar för att bevara den biologiska mångfalden i området och underlätta arternas spridningsmöjligheter.

I gränzonen mellan dalgång och skogsmark finns välutvecklade bryn av slån och nypon. Här finns även flera obebyggda tomter, som i planen får byggrätter. Brynzonen kommer att påverkas och förmodligen försvinna då tomterna bebyggs.

Såväl nuvarande som tillkommande fastighetsägare bör informeras om värdet av att bevara vegetation, även inom de delar av planen där lov för trädfällning inte krävs. Fastighetsägarna bör också upplysas om, att genom att lämna delar av tomten som naturmark så gynnas det naturliga växt- och djurlivet.

Slutsats: Genom att befintlig naturmark säkerställs i planen samt genom bevarandet av stora tomter så har den biologiska mångfalden stora möjligheter till fortlevnad inom området. Vissa viktiga brynzoner kommer dock att minska då obebyggda tomter förses med byggrätter.

VÄGAR OCH TRAFIK

Nuläge

Planområdet är lågtrafikerat på smala vägar med grusbeläggning eller asfalt. Sikten över vissa krön och kurvor är dålig. Det medför låga farter men eliminerar inte olycksrisken.

Begränsat boogie/axeltryck förekommer för styrning av tung trafik. Vägnätet har på många ställen en dålig dränering samt en bristfällig bärighet.

Den östra delen av Djurgårdsvägen inom planområdet har genomfartstrafik med angöring mot Boovägen. Djurgårdsvägen och Hermelinsvägen har under sommarhalvåret ökad trafik västerifrån till Boo-badet, Boo handelsträdgård samt båtklubben. Parkeringsmöjlighet finns efter sjösättning på den gemensamma parkeringen och båtuppställningsplatsen. Under vårustning av fritidsbåtar, högsäsong för handelsträdgården samt under badsäsongen sker parkering även utmed vägarna. Boovägen, belagd huvudangöring till planområdet, har det högsta antalet fordon och gående. Boovägen saknar gångbana.

Kollektivtrafik, buss, finns vid korsningen Sockenvägen – Boovägen ca 300m från planområdet.

Utbyggnadsförslaget

Planen möjliggör permanentboende på alla fastigheter vilket resulterar i ökad trafik samt antal gående och cyklande. Ökningen blir dock ringa då de flesta fastigheter är permanentbebodda redan i dag. En ökning av byggtrafik kommer att ske till de fastigheter som får byggrätt eller möjlighet att bygga till.

Vägarnas bärighet och dränering skall förbättras och dimensioneras enligt Anläggnings AMA98. Vägarnas bredd blir 3,5 m med mötesmöjlighet. Backen mellan Kaptensstigen och Kaptensvägen förbättras och får en bredd av 4,5 m. Båttuppläggningsplatsen/P-platsen utökas samt får en gångangöring från Boovägen. Parkering utmed vägarna vid Boobadet skall försvåras.

Boovägen förses med gångbana på västra sidan. Körbanebredder kommer att variera mellan 3,5 m och 4,5 m. Vägarna beläggs. Smärre profiljusteringar kan bli aktuella.

Slutsats: Den ökade trafiken och belastningen på luft o natur bedöms som liten då området förblir lågtrafikerat. Bärighet, dränering och trafiksäkerhet förbättras. Det småskaliga vägnätets karaktär bibehålls.

VATTEN, AVLOPP OCH DAGVATTEN

Kommunala mål - Översiktsplanen 2002

- Tillförsel av vattenburet fosfor, kväve och föroreningar till vattenområden ska minskas genom tillkomsten av anordningar för lokalt omhändertagande av dagvattnet.
- Inom bebyggelseområdena ska hårdgjorda ytor minimeras och planterade ytor maximeras.
- Vid om- och nybyggnad av hus ska material väljas som inte tillför dagvattnet ytterligare föroreningar.
- Dagvatten från hårt trafikerade vägar omhändertas och renas innan det förs vidare.

Utbyggnadsförslaget

Planen förordar en utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp med ett LTA-system (lågtryckavlopp). Detta innebär grunt förlagda ledningar i isolerlåda med värmekabel. De grunt förlagda ledningarna och små rördimensionerna ger möjlighet till begränsade ingrepp i naturen inom enskilda fastigheter och allmän platsmark.

Planförslaget medför att dagvattenavrinningen från området ökar i och med att arealen hårdgjorda ytor ökar (ex. antalet tak, infarter, uthus). Detta innebär en snabbare avrinning från området med ökande momentana flöden i diken och

ledning. Avledning av dagvatten kommer även framöver huvudsakligen ske i öppna diken. Öppna diken har en viss utjämnande effekt av flödena samtidigt som en viss reducering sker av närsalter och föroreningar. I planförslaget anges en planbestämmelse om att dagvattnet så långt som möjligt ska infiltreras på enskild tomtmark.

En delvis privat ledning utmed Hermelinsvägen mynnar i Stäketsundet vid kommunens naturmarksområde. Till denna ledning avleder ca 10 fastigheter inom planområdet samt även fastigheter inom planområde X sina bad-, disk- och tvättavlopp samt dränvatten. Tre fastigheter som ledningen korsar belastas av ett officialservitut som innebär att kommunen är huvudman för ledningen. Kommunen kommer att renovera ledningen samt flytta ut ledningen i gatumark. Ledningen inom fastigheterna blir gemensamma. I framtiden ska ledningen endast ta emot drän- och dagvatten.

De föroreningar som idag tillförs dagvattnet från enskilda avloppsanläggningar kommer att upphöra i och med fastigheterna ansluter till kommunalt VA. Planen möjliggör permanentboende på alla fastigheter vilket kommer att resultera i mer trafik inom området. Dagvattnets innehåll av föroreningar som orsakas av trafiken kommer därmed att öka men bedöms inte ge någon betydande påverkan på miljön. Då fastigheterna i framtiden kommer att bebos permanent i en högre utsträckning än i dagsläget är det viktigt att de boende inom området har en förståelse för områdets naturliga förutsättningar. Ska området behålla sina naturgivna förutsättningar är det därför viktigt att förändringar inom fastigheterna utförs med varsamhet och en förståelse för förändringarnas konsekvenserna. Biltvätt på fastigheterna liksom gödsling av trädgårdar kan lokalt medföra stora effekter i Stäket..

Slutsats: Detaljplaneförslaget innebär en minskad belastning på grund- och ytvatten.

KONSEKVENSER PÅ HÄLSAN OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

BULLER

Kommunala mål - Översiktsplanen 2002

Riktvärden för buller från vägtrafik

Riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder.

*Utrymme**Högsta trafikbullernivå, dB(A)**Ekvivalentnivå**Maximalnivå***Inomhus**

30

45 (nattetid)

Utomhus (frifältsvärden)

Vid fasad

55

På uteplats

70

*Källa: Infrastrukturpropositionen 1996/97:53***Fakta buller**

Buller är det ljud som uppfattas som störande. Vad som uppfattas som buller varierar från person till person.

Buller kan orsaka bland annat stressreaktioner, trötthet, irritation, blodtrycksförändringar, sömnstörningar och hörselskador. Särskilt störande är sådant ljud som man inte kan påverka, t ex trafik.

Utbyggnadsförslaget

Hela planområdet klarar de riktvärden som anges i kommunens översiktsplan. Fastigheter utmed kusten kan uppleva båttrafiken som störande.

Slutsats: Hela planområdet klarar de riktvärden som anges i kommunens översiktsplan.

LUFT**Kommunala mål - Översiktsplanen 2002**

Tillförsel av koldioxid, kvävedioxid och andra skadliga ämnen ska minskas med stöd av fysisk planering genom minskade utsläpp från trafiken och uppvärmningen. Detta sker genom:

- Kollektivtrafik gynnas vid planeringen.
- Väl utbyggt nät för gång- och cykeltrafik.
- Vägutbyggnader som minskar risker för köbildning.
- Utformning av bebyggelse så att en god genomluftning uppstår i gaturummet.

- Vid planering gynna energisystem som inte utnyttjar fossila bränslen.

Fakta luft

Halten av luftföroreningar i utomhusluften beror huvudsakligen på:

- förbränningsrelaterade föroreningar,
- slitage från vägbana och bromsar,
- utsläppens omfattning i tid och rum,
- utspädningsförhållanden.
- områdets topografi.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) är bindande nationella föreskrifter. De är till för att skydda hälsan och miljön. En MKN anger de föroreningsnivåer som människor och miljö kan belastas för utan olägenheter av betydelse. Vid planering och planläggning ska hänsyn tas till dessa. En plan får inte medverka till att en MKN överskrids.

Utbyggnadsförslaget

Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund har utfört prognoser över luftkvaliteten för Nacka. Av prognoserna framgår att samtliga MKN för luft kommer att klaras inom planområdet.

Slutsats: Samtliga nu gällande miljö kvalitetsnormer för luft bedöms att klaras inom planområdet.

REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Hela planområdet utgör idag ett attraktivt promenadområde med Boobadet och dess gräsytor och lekplats som naturligt nav. Utmed vattnet och längs Djurgårdsvägen finns promenadslangan ”Lugna promenader” med skyltning och bänkar.

Boobadet är en mycket uppskattad badplats, med hårt slitage på utrustning och mark som följd. Badbryggorna och lekredskapen är idag slitna och vassen har brett ut sig. Sommartid är parkeringssituationen inom området ett problem.

Båtlivet inom området är livligt med aktiv båtklubb. Strax norr om området finns Boovallen, med stora bollplaner. Det är inte heller långt till Fregattbacken, där möjlighet finns till vinteraktiviteter.

Områden med lugnare karaktär finns i områdets västra delar, där den vackra höjden med bronsåldersgravar är ett viktigt inslag.

Utbyggnadsförslaget

Dagens ytor för rekreation och friluftsliv säkerställs i planen genom att klassas som parkmark. Vattenområden (W) läggs in i planen så att befintlig båtklubbsverksamhet kan fortleva.

Boo-badet med tillhörande lekplats föreslås att rustas upp för att kunna möta det stora besökstrycket. Parkeringssituationen kommer att förenklas genom att grusytan väster om badet iordningställs och ges en smidigare tillfart.

Naturmarken öster om utsiktstornet med fastighetsbeteckning Bo 1:70 kommer delvis att avstyckas så att ytterligare en fastighet med bygggrätt bildas. På marken finns idag ett av kommunen utarrenderat sommarhus samt rester av tidigare byggnader i form av en gjuten grund samt tegel och glasrester. Ytan på den allmänna naturmarken kommer att minska något men eftersom gångmöjligheten till utsiktstornet inte kommer att påverkas och då den aktuella marken inte uppvisar höga naturvärden så bedöms styckningen inte försämra områdets rekreativvärden.

Slutsats: Områdets allmänna naturmark kommer att minska något i den förslagna planen, men detta bedöms inte försämra områdets rekreativvärden eller allmänhetens möjligheter till friluftsliv.

NACKA KOMMUN
Planenheten

Micaela Lavonius
Planchef

Anna Mattsson
Planarkitekt